

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات اصناف

تدوین:
مہدی نریمان پور

انتشارات چتر دانش

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
	Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات اصناف / تدوین مهدی نریمان پور.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۵۸۶ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م..
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۳۷۳-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: اصناف -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Guilds -- Law and legislation -- Iran
موضوع	: اصناف -- ایران -- آیین‌نامه‌ها
موضوع	: Guilds -- Iran -- Rules and regulations*
شناسه افزوده	: نریمان پور، مهدی، ۱۳۷۱-
رده بندی کنگره	: KMH۳۴۲۹
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۶۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۱۹۴۱۲

نام کتاب	: مجموعه قوانین و مقررات اصناف
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: مهدی نریمان پور
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۳۹۸
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۳۷۳-۲
قیمت	: ۳۵۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خم‌نبری جاوید(اردیبهشت‌شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به این ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه علمی بیش از پیش به منصه ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

بخش اول: قوانین ۱۱

- قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه کار مصوب ۱۳۸۰ مجلس شورای اسلامی ۵۸
- قانون تأسیس صندوق حمایت مصرف‌کننده ۱۳۵۳ مجلس شورای ملی ۶۷
- قانون تأسیس سازمان حمایت تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان مصوب ۱۳۵۶ مجلس شورای ملی ۶۹
- قانون بهبود مستمر کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی ۱۳۵
- قانون استفساریه قانون اصلاح تبصره ماده ۱۴ قانون کار و الحاق یک تبصره به آن مصوب ۱۳۸۳ ..... ۱۴۷
- لایحه قانونی مجازات متخلفین از مقررات قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۵۱ مجلس شورای ملی ۱۴۸
- لایحه قانونی راجع به وضع کارکنان ائناق منحلہ اصناف تهران و شهرستان‌ها مصوب ۱۳۵۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران ۱۵۳

بخش دوم: آیین‌نامه‌ها ۱۵۵

- آیین‌نامه ساماندهی مشاغل و اصناف مزاحم شهری مصوب ۱۳۹۶ هیئت‌وزیران ۱۵۷
- آیین‌نامه صدور پروانه کسب موقت برای توسعه واحدهای صنفی و جلوگیری از توسعه واحدهای بدون پروانه فعالیت ۱۷۳
- آیین‌نامه نحوه ایجاد مجتمع‌های صنفی مصوب ۱۳۸۶ هیئت‌وزیران ۱۷۷
- آیین‌نامه چگونگی تشکیل حدود وظایف و اختیارات و چگونگی عملکرد انجمن‌های صنفی و کانون‌های مربوط (موضوع ماده (۱۳۱) قانون کار جمهوری اسلامی ایران) ۱۹۲
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۶) قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان مصوب ۱۳۹۰ هیئت‌وزیران ۲۰۴
- آیین‌نامه اجرایی ماده (۷) قانون حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان مصوب ۱۳۹۱ هیئت‌وزیران ۲۰۷
- آیین‌نامه نظام توزیع کالاها و خدمات و صدور مجوزها مصوب ۱۳۸۷

هیئت وزیران..... ۲۲۱

آیین نامه اجرایی نحوه صدور و تمدید پروانه کسب جانبازان، آزادگان و خانواده شهدا (موضوع ماده ۷۹ قانون نظام صنفی)..... ۲۳۵

آیین نامه اجرایی شرح وظایف بازرس (موضوع ماده ۲۳ قانون نظام صنفی کشور)..... ۲۴۱

آیین نامه اجرایی منابع مالی اتحادیه های صنفی (موضوع تبصره یک ماده ۳۱ قانون نظام صنفی)..... ۲۴۴

آیین نامه اجرایی ترتیب انتخاب هیئت رئیسه اتاق اصناف شهرستان، وظایف هیئت رئیسه، طرز تشکیل جلسات، تعداد کمیسیون ها و سایر مقررات مربوط به اداره اتاق و حق الزحمه خدمات آنها (موضوع ماده ۳۶ قانون نظام صنفی)..... ۲۴۸

آیین نامه اجرایی میزان و نحوه دریافت منابع مالی اتاق اصناف شهرستان ها (موضوع ماده ۳۷ مکرر قانون نظام صنفی)..... ۲۶۴

آیین نامه اجرایی شرح وظایف، نحوه برگزاری انتخابات و منابع مالی کمیسیون های تخصصی اتاق اصناف ایران (موضوع تبصره ۴ ماده ۴۵ قانون نظام صنفی)..... ۲۶۸

آیین نامه تشکیلات اداری و امور مالی و نحوه اداره دبیرخانه هیئت عالی نظارت (موضوع ماده ۵۴ قانون نظام صنفی)..... ۲۷۴

آیین نامه تشکیلات اداری، مالی و نحوه فعالیت دبیرخانه کمیسیون نظارت مراکز استان ها (موضوع تبصره ۳ ماده ۴۸ قانون نظام صنفی)..... ۲۷۸

آیین نامه اجرایی نحوه بررسی صلاحیت و برگزاری انتخابات هیئت رئیسه اتاق اصناف ایران (موضوع تبصره ۲ ماده ۴۳ قانون نظام صنفی)..... ۲۸۱

آیین نامه تکمیلی ماده ۳۶ قانون نظام صنفی وظایف هیئت رئیسه، طرز تشکیل جلسات و تعداد کمیسیون های آن و سایر مقررات مربوط به اداره اتاق ها و حق الزحمه خدمات آنها..... ۲۸۸

آیین نامه اجرایی نحوه صدور و تمدید پروانه کسب برای دارندگان مجوز فعالیت یا پروانه تأسیس، بهره برداری یا اشتغال از وزارتخانه ها، مؤسسات، سازمان ها یا شرکت های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی (موضوع ماده ۹۱ قانون نظام صنفی)..... ۲۹۸

آیین نامه اجرایی صدور و تمدید پروانه کسب اماکن واجد شرایط جهت استقرار

چند واحد صنفی (موضوع تبصره ۲ ماده ۳ قانون نظام صنفی)..... ۳۰۱

آیین نامه اجرایی شیوه اداره امور واحدهای صنفی در شهرها و بخشها (موضوع تبصره (۴) ماده (۲۱) قانون نظام صنفی)..... ۳۰۳

آیین نامه اجرایی نحوه صدور و تمدید پروانه کسب (موضوع ماده ۱۲ قانون نظام صنفی)..... ۳۰۵

آیین نامه مشاغل تخصصی و فنی (موضوع ماده (۱۳) قانون نظام صنفی)..... ۳۱۲

آیین نامه اجرایی نحوه برگزاری انتخابات هیئت مدیره و بازرسان اتحادیه های صنفی (موضوع تبصره ۳ ماده ۲۲ و ۲۳ قانون نظام صنفی)..... ۳۲۰

آیین نامه صدور پروانه آموزش روابط کار..... ۳۳۰

آیین نامه صدور پروانه مشاوره روابط کار..... ۳۳۶

آیین نامه اجرایی قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن پروانه کار..... ۳۴۵

آیین نامه اجرایی ماده (۹) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۳ هیئت وزیران..... ۳۵۸

آیین نامه اجرایی ماده (۱۶) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب هیئت وزیران ۱۳۹۴..... ۳۶۲

آیین نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۵ هیئت وزیران..... ۳۶۵

آیین نامه شیوه اداره امور واحدهای صنفی در شهرها و بخشها (موضوع تبصره ۴ ماده ۲۱ قانون نظام صنفی)..... ۳۶۸

آیین نامه اجرایی نحوه تشکیل و برگزاری انتخابات اتحادیه های کشوری (موضوع تبصره ۷ ماده ۲۱ قانون نظام صنفی)..... ۳۷۰

آیین نامه تعطیل موقت واحدهای صنفی (موضوع ماده ۲۸ قانون نظام صنفی)..... ۳۸۱

آیین نامه اجرایی تشکیل کمیسیون های اتحادیه صنفی (موضوع تبصره ۲ بند ط ماده ۳۰ قانون نظام صنفی)..... ۳۸۵

آیین نامه منابع مالی اتحادیه های صنفی (موضوع تبصره ۱ ماده ۳۱ قانون نظام صنفی)..... ۳۹۱

آیین‌نامه اجرایی شیوه اداره، مصارف وجوه اتاق اصناف ایران و بازپرداخت هزینه‌های قابل قبول ناشی از عضویت اعضا در اتاق (موضوع ماده ۴۶ قانون نظام صنفی)..... ۳۹۵

آیین‌نامه اجرایی میزان و نحوه دریافت منابع مالی اتاق اصناف ایران (موضوع تبصره ماده ۴۷ قانون نظام صنفی)..... ۴۰۶

آیین‌نامه اجرایی وضعیت اموال، دارایی‌ها، حقوق و تعهدات اتحادیه‌های که به دو یا چند اتحادیه تقسیم می‌گردد (موضوع تبصره ذیل بند الف) ماده (۴۹) قانون نظام صنفی)..... ۴۰۹

آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴۹) قانون کار جمهوری اسلامی ایران ۴۱۱

آیین‌نامه اجرایی چگونگی فروش اقساطی، فوق‌العاده و حراج (موضوع تبصره ماده ۷۰ و ماده ۸۴ قانون نظام صنفی)..... ۴۱۳

آیین‌نامه اجرایی نحوه پرداخت حق‌الزحمه اعضای هیئت‌مدیره اتحادیه‌های صنفی و هیئت‌رئیس اتاق اصناف شهرستان‌ها (موضوع ماده ۷۵ قانون نظام صنفی)..... ۴۱۶

آیین‌نامه نحوه همکاری نیروی انتظامی با اتحادیه‌ها، اتاق‌های اصناف و اتاق اصناف ایران (موضوع ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)..... ۴۱۹

آیین‌نامه اجرایی نحوه برگزاری روز بازارهای جمعی (موضوع ماده ۸۵ قانون نظام صنفی)..... ۴۲۲

آیین‌نامه اجرایی چگونگی صدور مجوز و نحوه نظارت بر فعالیت افراد صنفی در فضای مجازی و بازاریابی شبکه‌ای (موضوع مواد ۲، ۱۲ و تبصره ماده ۸۷ قانون نظام صنفی)..... ۴۲۴

آیین‌نامه اجرایی حاکم بر تشکیل و فعالیت تشکل‌های صنفی در مناطق آزاد کشور (موضوع ماده ۸۸ قانون نظام صنفی)..... ۴۳۸

آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۳۶ قانون کار مصوب ۱۳۷۱ هیئت‌وزیران ۴۵۰

آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲۹ قانون کار مصوب ۱۳۷۱ هیئت‌وزیران ۴۵۳

آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح تبصره ماده ۱۴ قانون کار و الحاق یک تبصره به آن مصوب ۱۳۸۴ ..... ۴۵۷

آیین‌نامه چگونگی بازرسی کار موضوع تبصره ماده ۹۹ قانون کار مصوب ۱۳۷۷
شورای عالی حفاظت فنی ۴۵۹
آیین دادرسی کار مصوب ۱۳۹۲ ..... ۴۶۲
آیین‌نامه اجرایی موضوع تبصره ماده (۱۵۴) قانون کار در ارتباط با ورزش
کارگران ۴۸۵
آیین‌نامه طرز اجرای آرای قطعی هیئت‌های تشخیص و حل اختلاف (موضوع
ماده ۱۶۶ قانون کار) ۴۸۹
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۹۸) قانون کار جمهوری اسلامی ایران ۴۹۰

بخش سوم: موارد مرتبط ۴۹۳

دستورالعمل شوراهای حل اختلاف صنفی مصوب ۱۳۸۴ ..... ۴۹۵
دستورالعمل نحوه تشکیل و وظایف واحدهای بازرسی و نظارت اتاق‌های اصناف
و چگونگی نظارت اتاق اصناف ایران بر عملکرد آنها (موضوع بندهای (ش) ماده
۳۷ و (۶) ماده ۴۵ قانون نظام صنفی) ۴۹۷
دستورالعمل اجرایی نحوه برگزاری انتخاب نمایندگان اتاق اصناف استان‌ها در
اتاق اصناف ایران (موضوع ماده ۴۲ قانون نظام صنفی) ۵۰۲
دستورالعمل نظارت بر چگونگی صدور پروانه کسب در سطح کشور (موضوع بند
(د) ماده ۵۵ قانون نظام صنفی) ۵۰۸
دستورالعمل نظارت بر حسن انجام وظایف قانونی و ایجاد هماهنگی بین کمیسیون‌های
نظارت، اتحادیه‌ها، اتاق اصناف شهرستان‌های کشور و اتاق اصناف ایران و نظارت بر
فعالیت آنها (موضوع بند (ه) ماده ۵۵ قانون نظام صنفی کشور) ۵۱۲
دستورالعمل نحوه صدور جواز تأسیس فروشگاه‌های بزرگ چندمنظوره و
زنجیره‌ای ۵۲۱
دستورالعمل چگونگی برگزاری دوره‌های آموزشی احکام تجارت و کسب‌وکار
(موضوع ماده ۱۴ آیین‌نامه اجرایی ماده ۱۲ قانون نظام صنفی) ۵۲۳
دستورالعمل چگونگی به‌کارگیری و انتصاب کارکنان و مشاورین اتاق‌های اصناف
شهرستان‌ها (موضوع آیین‌نامه ماده ۳۶ قانون نظام صنفی) ۵۲۷
دستورالعمل نحوه تنظیم ساعات کار و ایام تعطیل واحدهای صنفی (موضوع

تبصره بند م ماده ۳۷ قانون نظام صنفی)..... ۵۳۰

دستورالعمل چگونگی تشکیل و نحوه اداره شورای عالی کار موضوع ماده ۱۷۰
قانون کار مصوب ۱۳۸۷/۱/۱۵ رئیس جمهور..... ۵۳۲

اساسنامه الگوی اتحادیه‌های صنفی (موضوع تبصره یک ماده ۲۱ قانون نظام
صنفی)..... ۵۴۶

تصویب‌نامه در خصوص اضافه‌شدن رئیس اتاق اصناف ایران به ترکیب اعضای
کمیسیون ملی نشان (برند) تجاری..... ۵۵۶

تصویب‌نامه در خصوص تعیین فواصل لازم برای استقرار واحدهای صنفی و
خدماتی در مناطق با کاربری مسکونی، آموزشی و درمانی..... ۵۵۷

تصویب‌نامه راجع به تعیین میزان حق جلسه اعضای هیئت‌های رسیدگی به
تخلفات صنفی (موضوع ماده ۷۲ قانون نظام صنفی)..... ۵۵۹

تصویب‌نامه در خصوص عدم شمول واحدهای صنفی تولیدی مشمول قانون نظام
صنفی در قانون موسوم به تجمیع عوارض..... ۵۶۰

تصویب‌نامه در خصوص تعیین میزان جرائم نقدی مندرج در تبصره (۱) ماده
واحد قانون مجازات اشتغال به حرفه کاریابی و مشاوره شغلی بدون داشتن
پروانه کار مصوب ۱۳۸۰..... ۵۶۳

تصویب‌نامه در خصوص ارتقای جایگاه ایران در شاخص شروع کسب‌وکار .. ۵۶۴

تصویب‌نامه در خصوص ماده ۱۹۱ قانون کار مصوب ۱۳۸۳ هیئت‌وزیران..... ۵۷۷

بخش‌نامه حذف بند (۳) گروه (۱۱) ماده (۵) آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۱۳)
قانون نظام صنفی ۵۸۰

بخش‌نامه رعایت شروط قانونی برای اعضای جایگزین هیئت‌مدیره اتحادیه ۵۸۱

بخش‌نامه نحوه دریافت وجوه در ازای ارائه خدمات غیرموظف از سوی اتحادیه‌های
صنفی ۵۸۲

بخش‌نامه مربوط به مرجع رسیدگی به ماده (۲۴) قانون پیش فروش ساختمان ۵۸۴

بخش‌نامه نحوه درج مصوبات کمیسیون‌های نظارت در سامانه..... ۵۸۵

ایجاد وحدت رویه اجرایی در اتاق‌های اصناف کشور در خصوص ماده (۴)
آیین‌نامه اجرایی ماده (۳۷) مکرر قانون نظام صنفی..... ۵۸۶

بخش اول

قوانین

قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- نظام صنفی: قواعد و مقرراتی است که امور مربوط به سازمان، وظایف، اختیارات، حدود و حقوق افراد و واحدهای صنفی را طبق این قانون تعیین می‌کند.

ماده ۲- فرد صنفی: هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت‌های صنفی اعم از تولید، تبدیل، خرید، فروش، توزیع، خدمات و خدمات فنی سرمایه‌گذاری کند و به‌عنوان پیشه‌ور و صاحب حرفه و شغل آزاد، خواه به‌شخصه یا با مباشرت دیگران محل کسبی دایر یا وسیله کسبی فراهم آورد و تمام یا قسمتی از کالا، محصول یا خدمات خود را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم و به‌صورت کلی یا جزئی به مصرف‌کننده عرضه دارد، فرد صنفی شناخته می‌شود. **تبصره-** صنوفی که قانون خاص دارند، از شمول این قانون مستثنی می‌باشند. قانون خاص قانونی است که بر اساس آن نحوه صدور مجوز فعالیت، تنظیم و تنسيق امور واحدهای ذی‌ربط، نظارت، بازرسی و رسیدگی به تخلفات افراد و واحدهای تحت پوشش آن به‌صراحت در متن قانون مربوطه معین می‌شود.

ماده ۳- واحد صنفی: هر واحد اقتصادی که فعالیت آن در محل ثابت یا وسیله سیار باشد و توسط فرد یا افراد صنفی با اخذ پروانه کسب دایر شده باشد، واحد صنفی شناخته می‌شود.^۱

تبصره ۱- فعالیت واحدهای صنفی سیار در محل ثابت با اخذ پروانه کسب برای همان محل، بلامانع است.

تبصره ۲- اماکنی که واجد شرایط لازم جهت استقرار چند واحد صنفی باشند، می‌توانند به‌عنوان محل ثابت کسب، توسط یک یا چند فرد صنفی، پس

۱- آیین‌نامه اجرایی تعیین صنوف سیار موضوع این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراشدن این قانون توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و پس از تأیید هیئت عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

از اخذ پروانه کسب از اتحادیه یا اتحادیه‌های ذی‌ربط، مورد استفاده قرار گیرند. آیین‌نامه اجرایی این تبصره به‌وسیله دبیرخانه هیئت‌عالی نظارت با همکاری اتاق اصناف ایران و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

تبصره ۳- دفاتری که خدماتی به واحدهای صنفی سیار می‌دهند، واحد صنفی محسوب می‌شوند.

ماده ۴- صنف: عبارت است از گروهی از افراد که طبیعت فعالیت آنان از یک نوع باشد. صنوف مشمول این قانون، با توجه به نوع فعالیت آنها به دو گروه تولیدی، خدمات فنی و توزیعی، خدماتی تقسیم می‌شوند.

ماده ۵- پروانه کسب: مجوزی است که طبق مقررات این قانون به‌منظور شروع و ادامه کسب‌وکار یا حرفه به‌صورت موقت یا دائم به فرد یا افراد صنفی برای محل مشخص یا وسیله کسب معین داده می‌شود.

تبصره ۱- پروانه کسب موقت تنها برای یک بار صادر می‌شود. مدت اعتبار پروانه کسب موقت یک سال و پروانه کسب دائم پنج سال است.

تبصره ۲- اتحادیه صنفی مکلف است با انقضای مدت اعتبار پروانه کسب، اخطاریه یک‌ماهه برای تبدیل پروانه موقت به پروانه دائم یا تمدید پروانه دائم صادر نماید و در صورت عدم تبدیل یا تمدید پروانه، واحد صنفی در حکم واحد بدون پروانه تلقی می‌شود.

ماده ۶- پروانه تخصصی و فنی: گواهی‌نامه‌ای است که بر داشتن مهارت انجام دادن کارهای تخصصی یا فنی دلالت دارد و به‌وسیله مراجع ذی‌صلاح صادر می‌شود.

ماده ۷- اتحادیه: شخصیتی حقوقی است که از افراد یک یا چند صنف که دارای فعالیت یکسان یا مشابه‌اند، برای انجام‌دادن وظایف و مسئولیت‌های مقرر در این قانون تشکیل می‌گردد.

ماده ۸- اتاق اصناف شهرستان: اتاقی متشکل از رؤسای اتحادیه‌های صنفی هر شهرستان برای انجام وظایف و مسئولیت‌های مقرر در این قانون است.

ماده ۹- اتاق اصناف ایران: اتاقی است که از نمایندگان هیئت‌رئیس اتاق اصناف شهرستان‌های کشور با هدف تقویت مبانی نظام صنفی در تهران تشکیل می‌گردد.

ماده ۱۰- کمیسیون نظارت: کمیسیونی است که به‌منظور برقراری ارتباط و ایجاد هماهنگی بین اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی با سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی در راستای وظایف و اختیارات آنها و همچنین نظارت بر اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی هر شهرستان تشکیل می‌شود.

ماده ۱۱- هیئت عالی نظارت: هیئتی است که به‌منظور تعیین برنامه‌ریزی، هدایت، ایجاد هماهنگی و نظارت بر کلیه اتحادیه‌ها، مجامع امور صنفی، اتاق اصناف ایران و کمیسیون‌های نظارت تشکیل می‌گردد و بالاترین مرجع نظارت بر امور اصناف کشور است.

فصل دوم: فرد صنفی

ماده ۱۲- افراد صنفی موظفند قبل از تأسیس هر نوع واحد صنفی یا اشتغال به کسب و حرفه، نسبت به اخذ پروانه کسب اقدام کنند.^۱

تبصره ۱- به‌موجب اصلاحی ۱۳۹۲/۰۶/۱۲ حذف شده است.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌هایی که اتحادیه‌ها برای صدور پروانه کسب از آنها استعلام می‌کنند، موظفند ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت استعلام نظر قطعی و نهایی خود را اعلام دارند. عدم اعلام‌نظر در مهلت مقرر به‌منزله نظر مثبت است.

تبصره ۳- صدور بیش از یک پروانه کسب برای هر فرد صنفی واجد شرایط قانونی برای یک یا چند محل کسب به‌شرط معرفی مباشر، بر اساس آیین‌نامه اجرایی موضوع این ماده بلامانع است.

تبصره ۴- در صورتی که چند نفر، یک واحد صنفی را به‌صورت مشترک

۱- آیین‌نامه اجرایی نحوه صدور، تمدید و تعویض پروانه کسب موقت و دائم موضوع این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراشدن این قانون توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و پس از تأیید هیئت عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

اداره کنند، به‌طور مشترک مسئولیت امور واحد را عهده‌دار خواهند بود.

تبصره ۵- در صورت عدم فعالیت بیش از شش ماه واحد صنفی، بدون اطلاع اتحادیه مربوطه یا تغییر محل کسب یا نوع فعالیت توسط صاحب پروانه کسب یا واگذاری محل صنفی دارای پروانه کسب به غیر، اتحادیه موظف است پس از اخطار پانزده روزه به واحد صنفی مزبور پروانه کسب را ابطال کند.

ماده ۱۳- صدور پروانه کسب برای مشاغل تخصصی و فنی مستلزم اخذ پروانه تخصصی و فنی از مراجع ذی‌ربط به‌وسیله متقاضی است. اگر متقاضی واجد شروط لازم برای اخذ پروانه تخصصی و فنی نباشد، حضور یک نفر شاغل دارنده پروانه تخصصی و فنی در واحد صنفی برای صدور پروانه کسب مشروط، به نام متقاضی کافی است.

تبصره- انواع مشاغل تخصصی و فنی به شرح آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت و با هماهنگی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط و نظرخواهی از مجامع امور صنفی مراکز استان‌ها تهیه و به تصویب وزیر بازرگانی خواهد رسید.

ماده ۱۴- افراد صنفی مکلفند در هر سال حق عضویت اتحادیه ذی‌ربط را بپردازند.

ماده ۱۵- افراد صنفی عرضه‌کننده کالاها و خدمات مکلفند با الصاق برچسب روی کالا، یا نصب تابلو در محل کسب یا حرفه، قیمت واحد کالا یا دستمزد خدمت را به‌طور روشن و مکتوب و به‌گونه‌ای که برای همگان قابل رؤیت باشد، اعلام کنند.

تبصره ۱- هر فرد صنفی در مقابل دریافت بها، اجرت یا دستمزد باید صورت‌حسابی شامل نام و نشانی واحد صنفی، تاریخ، مبلغ دریافتی و نوع و مشخصات کالاهای فروخته‌شده یا خدمات انجام‌شده را به مشتری تسلیم دارد.

تبصره ۲- اتاق اصناف شهرستان می‌تواند با تصویب کمیسیون نظارت مرکز استان، بعضی از صنوف یا مشاغل را تا مبلغی معین، یا برخی دیگر را که دادن صورت‌حساب برای آنها مشکل است، از دادن صورت‌حساب معاف کند.

تبصره ۳- افراد صنفی که کالاهای خود را به‌صورت کلی عرضه می‌دارند

باید از صورت حساب‌های چاپ‌شده استفاده کنند و مشخصات خریدار را نیز در آن بنویسند.

تبصره ۴- فرد صنفی، مسئول انطباق کیفیت و کمیت هر نوع کالای عرضه‌شده یا خدمت ارائه‌گردیده با وجه یا اجرت دریافتی مندرج در صورت حساب است.

ماده ۱۶- صاحبان اماکن عمومی به تشخیص اتاق اصناف شهرستان و تصویب کمیسیون نظارت مکلفند:

الف- فهرست قیمت غذا و مواد غذایی را که برای مصرف مشتریان ارائه می‌شود در برگه‌های مخصوص تهیه و در دسترس مشتریان قرار دهند و بر مبنای آن صورت حساب به مشتری تسلیم دارند.

ب- نرخ اغذیه و مواد غذایی خود را در تابلو مخصوص در محل کسب به قسمی که در معرض دید همگان باشد نصب کنند.

ماده ۱۷- افراد صنفی مکلفند قوانین و مقررات جاری کشور، از جمله قوانین و مقررات صنفی، انتظامی، بهداشتی، ایمنی، حفاظت فنی و زیباسازی محیط کار و دستورالعمل‌های مربوط به نرخ‌گذاری کالاها و خدمات را که از سوی مراجع قانونی ذی‌ربط ابلاغ می‌گردد، رعایت و اجرا کنند.

تبصره ۱- افراد صنفی مکلفند پیش از به‌کارگیری کسانی که برای انجام‌دادن خدمات به منازل و اماکن مراجعه می‌کنند، مراتب را به اتحادیه اطلاع دهند تا اتحادیه پس از اخذ نظر نیروی انتظامی، نسبت به صدور کارت شناسایی عکس‌دار با درج تخصص اقدام لازم را به عمل آورد.

تبصره ۲- افراد صنفی مجاز نیستند برای جلب مشتری درباره محصولات، کالاها یا خدمات، برخلاف واقع تبلیغ کنند. در غیر این صورت طبق ماده (۶۸) این قانون با آنها رفتار خواهد شد.

تبصره ۳- انتشار هرگونه آگهی تبلیغاتی به هر طریق توسط فرد صنفی فاقد پروانه کسب معتبر، ممنوع است و متخلف به جرمه نقدی از یک میلیون و دویست (۱,۲۰۰,۰۰۰) ریال تا سه میلیون (۳,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شود. رسانه‌های گروهی، چاپخانه‌ها و مؤسسات تولید محصولات چندرسانه‌ای مکلفند قبل از قبول سفارش تولید یا نشر هرگونه آگهی تبلیغاتی، یک نسخه

از پروانه کسب متقاضی را مطالبه نمایند، در غیر این صورت به جریمه نقدی موضوع این تبصره محکوم می‌شوند.

ماده ۱۸- در صورتی که دارنده پروانه کسب بخواهد محل کسب خود را به دیگری واگذار کند، باید درخواست کتبی خود را به اتحادیه تسلیم نماید. اتحادیه در صورتی که فرد معرفی شده را واجد شرایط قانونی بداند با رعایت سایر مقررات، پس از ابطال پروانه کسب قبلی، پروانه جدیدی به نام فرد معرفی شده صادر می‌کند.

تبصره- در صورت درخواست صاحب پروانه مبنی بر تغییر پروانه کسب به حرفه‌ای دیگر، علاوه بر طی مراحل قانونی، استعلام و تسویه حساب از اتحادیه قبلی ضروری است. عدم پاسخ‌گویی اتحادیه قبلی ظرف پانزده روز پس از تاریخ استعلام به‌منزله نظر موافق تلقی می‌شود.

ماده ۱۹- در صورتی که دارنده پروانه کسب محجور شود، قیم می‌تواند با رعایت غبطه محجور و طبق مقررات این قانون نسبت به اداره یا انتقال واحد صنفی اقدام کند.

ماده ۲۰- در صورت فوت صاحب پروانه کسب، حقوق متعارف ناشی از واحد صنفی متعلق به ورثه است. چنانچه ورثه یا نماینده قانونی آنها مایل باشند، در صورت دارا بودن شروط فردی، می‌توانند ظرف مدت دو سال نسبت به اخذ پروانه کسب با رعایت مقررات اقدام کنند. پس از انقضای مهلت مقرر پروانه متوفی از درجه اعتبار ساقط است.

فصل سوم: اتحادیه‌ها

ماده ۲۱- در هر شهرستان که واحدهای صنفی با فعالیت‌های شغلی مشابه یا همگن وجود داشته باشد، افراد صنفی با رعایت این قانون مبادرت به تشکیل اتحادیه می‌کنند.

تبصره ۱- اتحادیه دارای شخصیت حقوقی و غیرانتفاعی است و پس از ثبت در وزارت صنعت، معدن و تجارت رسمیت می‌یابد.

اساسنامه الگوی اتحادیه‌های صنفی توسط اتاق اصناف ایران با همکاری

دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت عالی نظارت می‌رسد.
تبصره ۲- حدنصاب تعداد واحدهای صنفی برای تشکیل یک اتحادیه در کشور به شرح زیر است:

الف- در تهران، ۳۰۰ واحد

ب- در شهرستان‌های با بیش از دو میلیون نفر جمعیت، ۲۰۰ واحد

ج- در شهرستان‌های دارای بیش از یک میلیون نفر و کمتر از دو میلیون نفر جمعیت، ۱۵۰ واحد

د- در شهرستان‌های دارای بیش از پانصد هزار نفر و کمتر از یک میلیون نفر جمعیت، ۱۰۰ واحد

ه- در شهرستان‌های با کمتر از پانصد هزار نفر جمعیت، ۵۰ واحد

تبصره ۳- کمیسیون نظارت هر شهرستان با همکاری اتاق اصناف شهرستان موظف است اتحادیه‌هایی را که تعداد واحدهای صنفی تحت پوشش آنها کمتر از نصاب‌های تعیین شده است، ادغام نماید.

تبصره ۴- اگر تشکیل اتحادیه واحد برای تمامی شهرها یا بخش‌های هر شهرستان به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان ممکن نباشد، شیوه اداره امور واحدهای صنفی آن شهرها یا بخش‌ها تابع آیین‌نامه‌ای است که توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و پس از تأیید هیئت عالی نظارت حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

تبصره ۵- اگر تشکیل اتحادیه‌ای از واحدهای صنفی یک شهرستان، که تعدادشان به نصاب مقرر جهت تشکیل اتحادیه نرسیده است، به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان لازم باشد، در صورت تصویب هیئت عالی نظارت، اتحادیه‌ای با همان تعداد واحدهای موجود تشکیل خواهد شد.

تبصره ۶- اگر تشکیل اتحادیه‌ای در مرکز استان از واحدهای صنفی موجود در شهرستان‌های همان استان به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان لازم باشد، در صورت تصویب هیئت عالی نظارت، اتحادیه‌ای در مرکز استان تشکیل خواهد شد. این اتحادیه مانند سایر اتحادیه‌های موضوع این ماده تلقی خواهد

شد.

تبصره ۷- چنانچه تعداد واحدهای صنفی در هر استان جهت تشکیل اتحادیه به حدنصاب مقرر در این ماده نرسد با پیشنهاد اتاق اصناف و تأیید وزیر صنعت، معدن و تجارت، اتحادیه‌ای از واحدهای صنفی در سطح کشور تشکیل می‌شود.^۱

ماده ۲۲- اتحادیه‌ها توسط هیئت‌مدیره منتخب اعضای اتحادیه اداره می‌شوند. تعداد اعضای این هیئت پنج نفر اصلی و دو نفر علی‌البدل برای اتحادیه‌های دارای کمتر از هزار واحد صنفی عضو و هفت نفر اصلی و سه نفر علی‌البدل برای اتحادیه‌های دارای بیش از هزار واحد صنفی عضو خواهد بود.

تبصره ۱- مدت مسئولیت اعضای هیئت‌مدیره اتحادیه‌ها از تاریخ انتخاب چهارسال تمام است. اعضای هیئت‌مدیره با رأی مخفی و مستقیم اعضای اتحادیه انتخاب می‌شوند. اعضای مذکور نمی‌توانند بیش از دو دوره متوالی و یا چهار دوره متناوب در هیئت‌مدیره اتحادیه عضویت داشته باشند.

تبصره ۲- کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است شش ماه قبل از پایان هر دوره هیئت‌مدیره، مقدمات برگزاری انتخابات را فراهم آورد.

تبصره ۳- انتخابات اتحادیه‌ها در دور اول با حضور حداقل یک‌سوم اعضا و در صورت عدم دستیابی به حد نصاب مذکور، در دور دوم با حضور حداقل یک‌چهارم اعضا رسمیت می‌یابد.^۲

تبصره ۴- در صورتی که بر اثر استعفا، عزل، فوت، بیماری، حجر یا محرومیت از حقوق اجتماعی عضو یا اعضای از هیئت‌مدیره، با وجود جایگزینی اعضای علی‌البدل، آن هیئت از نصاب این ماده خارج شود، کمیسیون نظارت مکلف است ظرف شش ماه نسبت به برگزاری انتخابات برای تعیین اعضای جایگزین اقدام

۱- آیین‌نامه اجرایی موضوع این تبصره ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و پس از تأیید هیئت عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

۲- آیین‌نامه اجرایی نحوه برگزاری انتخابات موضوع این تبصره ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و پس از تأیید هیئت عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

کند. تا انجام انتخابات، افرادی از اعضای همان صنف که واجد شروط قانونی برای اداره امور اتحادیه باشند، توسط اتاق اصناف شهرستان معرفی می‌گردند تا پس از تصویب کمیسیون نظارت، به‌عنوان اعضای جایگزین به عضویت اصلی یا علی‌البدل هیئت‌مدیره منصوب شوند. اگر کمتر از دو سال از مدت مأموریت هیئت‌مدیره مانده باشد، مدت مأموریت اعضای جایگزین تا پایان مدت مأموریت هیئت‌مدیره ادامه خواهد یافت.

اعضای مستعفی هیئت‌مدیره در صورتی که به تشخیص کمیسیون نظارت، به‌منظور اخلال در انتخابات استعفا داده باشند و اعضای معزول از آن هیئت، نمی‌توانند برای اولین انتخابات بعدی هیئت‌مدیره اتحادیه داوطلب شوند.

تبصره ۵- افراد منصوب‌شده موضوع تبصره‌های ۳ و ۴ این ماده دارای کلیه اختیارات، حقوق و تکالیف هیئت‌مدیره، به‌استثنای عضویت در هیئت‌رئیس اتاق اصناف شهرستان خواهند بود.

تبصره ۶- داوطلب‌شدن کارکنان اتحادیه‌ها، اتاق اصناف شهرستان و ایران و دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری در انتخابات هیئت‌مدیره اتحادیه‌های صنفی منوط به استعفای آنان از شغل قبلی خود پیش از ثبت‌نام در انتخابات است. اعلام رسمی پذیرش استعفای کارکنان موضوع این ماده پیش از شروع به کار در هیئت‌مدیره اتحادیه الزامی است.

ماده ۲۲ مکرر- شرایط داوطلبان عضویت در هیئت‌مدیره اتحادیه‌ها عبارت است از:

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران
- ۲- اعتقاد و التزام عملی به نظام جمهوری اسلامی ایران
- ۳- نداشتن سوء‌پیشینه کیفری مؤثر
- ۴- عدم ممنوعیت تصرف در اموال، مانند حجر، ورشکستگی و افلاس.
- ۵- عدم اعتیاد به موادمخدر.
- ۶- عدم اشتهار به فساد.
- ۷- داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم برای افراد فاقد سابقه عضویت در هیئت‌مدیره اتحادیه.

۸- حداکثر سن در زمان ثبت نام هفتاد و پنج سال.

۹- داشتن پروانه کسب معتبر دائم.

۱۰- وثاقت و امانت.

تبصره ۱- کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان تعزیرات حکومتی، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و دو نفر از اتاق اصناف شهرستان از مراجع ذیصلاح شامل وزارت اطلاعات، نیروی انتظامی، سازمان ثبت احوال کشور و قوه قضائیه ظرف یک ماه شرایط مذکور را استعلام می‌نماید. نمایندگان اتاق اصناف شهرستان در این کمیته نباید خود نامزد انتخابات باشند. تصمیم‌گیری در این کمیته با اکثریت آرا صورت می‌گیرد و نتیجه به متقاضی اعلام می‌شود.

وظیفه این کمیته حصول اطمینان از صحت موارد مندرج در بندهای مذکور از طریق رؤیت اسناد مثبت و بررسی مدارک و شواهد است.

تبصره ۲- افرادی که صلاحیت آنها توسط کمیته موضوع این ماده رد شده باشد می‌تواند ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ رأی کمیته مزبور تقاضای بررسی مجدد نمایند. مرجع رسیدگی مجدد کمیسیون نظارت شهرستان است.

ماده ۲۳- در اتحادیه‌ها افراد منتخب به ترتیب بر اساس اکثریت نسبی آرای مأخوذه شامل یک نفر رئیس، دو نفر نایب‌رئیس (اول و دوم)، یک نفر دبیر و یک نفر خزانه‌دار تعیین می‌شود. هم‌زمان با برگزاری انتخابات اعضای هیئت‌مدیره اتحادیه، انتخاباتی برای انتخاب دو نفر بازرس (اصلی و علی‌البدل) برگزار می‌شود.^۱

تبصره ۱- در صورت عدم آمادگی پذیرش سمت تعیین‌شده توسط فرد منتخب، تعویض سمت وی با سمتی که احراز آن نیاز به تعداد آرای کمتری دارد بلامانع است.

تبصره ۲- در صورت تساوی آرا بین دو یا چند نفر از اعضای هیئت‌مدیره

۱- آیین‌نامه اجرایی شرح وظایف بازرس از جمله نظارت بر عملکرد هیئت‌مدیره اتحادیه و نیز تهیه گزارش بازرسی برای اتاق اصناف شهرستان مربوطه موضوع این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراشدن این قانون توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و پس از تأیید هیئت عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

اتحادیه، سمت آنها به طریق قرعه توسط رئیس کمیسیون نظارت و یا نماینده وی و با حضور اکثریت اعضای هیئت مدیره اتحادیه تعیین می‌شود.

تبصره ۳- در صورت درخواست کلیه منتخبان، سمت آنها از طریق برگزاری انتخابات داخلی در حضور رئیس یا نماینده کمیسیون نظارت تعیین می‌شود.

ماده ۲۴- هیئت مدیره هر اتحادیه مکلف است از خدمات یک نفر، که دارای حداقل مدرک کارشناسی باشد، به صورت تمام وقت به عنوان مدیر اجرایی استفاده کند. در شهرستان‌های دارای کمتر از یک میلیون نفر جمعیت، به کارگیری افراد دیپلمه به عنوان مدیر اجرایی، بلامانع است. مدیر اجرایی مجری مصوبات هیئت مدیره و منتخب آن است و با جایگزین شدن هیئت مدیره جدید مستعفی تلقی می‌گردد. استفاده از خدمات همان مدیر در ادوار بعد بلامانع است.

ماده ۲۵- در صورت نیاز، کمیسیون نظارت مرکز استان بنا به درخواست اکثریت نسبی اتحادیه‌های صنفی شهرستان‌های همان استان، با نظرخواهی از اتاق اصناف مرکز استان، نسبت به تشکیل مجمع استانی برای اتحادیه‌های آن استان اقدام خواهد کرد. این مجمع متشکل از نمایندگان هیئت مدیره اتحادیه‌های شهرستان‌ها خواهد بود و به منظور تبادل نظر در خصوص مشکلات و امور صنفی، ارائه پیشنهاد و برقراری ارتباط و هماهنگی‌های لازم با مراجع و مراکز ذی‌ربط تشکیل می‌شود.

تبصره ۵- تعداد نمایندگان هر شهرستان به ازای هر پنج اتحادیه یک نفر خواهد بود که با رأی رؤسای اتحادیه‌ها انتخاب خواهند شد. مدت مأموریت اعضای هیئت مدیره مجمع استانی دو سال است.

ماده ۲۶- هرگاه شخصی بخواهد فعالیت صنفی را آغاز کند، ابتدا باید به اتحادیه ذی‌ربط مراجعه و تقاضای کتبی خود را تسلیم و رسید دریافت دارد. اتحادیه مکلف است در چارچوب مقررات نظر خود را مبنی بر رد یا قبول تقاضا حداکثر ظرف پانزده روز با احتساب ایام غیر تعطیل رسمی به صورت کتبی به متقاضی اعلام کند. عدم اعلام نظر در مدت یادشده به منزله پذیرش تقاضا محسوب می‌گردد. در صورت قبول تقاضا توسط اتحادیه، متقاضی باید از آن تاریخ ظرف حداکثر سه ماه مدارک مورد نیاز اتحادیه را تکمیل کند و به اتحادیه

تسلیم دارد. در غیر این صورت متقاضی جدید محسوب خواهد گردید. اتحادیه موظف است پس از دریافت تمام مدارک لازم و با رعایت ضوابط، ظرف پانزده روز نسبت به صدور پروانه کسب و تسلیم آن به متقاضی اقدام کند. همچنین متقاضی پروانه کسب موظف است از تاریخ دریافت پروانه کسب ظرف شش ماه نسبت به افتتاح محل کسب اقدام کند.

تبصره ۱- چنانچه اتحادیه درخواست متقاضی پروانه کسب را رد کند یا از صدور پروانه کسب استنکاف ورزد، باید مراتب را با ذکر دلایل مستند به‌طور کتبی به متقاضی اعلام کند. در صورتی که متقاضی به آن معترض باشد، می‌تواند اعتراض کتبی خود را ظرف بیست روز از تاریخ دریافت پاسخ به اتاق اصناف شهرستان ذی‌ربط تسلیم دارد.

اتاق اصناف شهرستان مکلف است طی پانزده روز به اعتراض متقاضی رسیدگی و نظر نهایی خود را برای اجرا به اتحادیه مربوط اعلام کند.

تبصره ۲- در صورتی که اتحادیه یا متقاضی به نظر اتاق اصناف شهرستان معترض باشند می‌توانند ظرف بیست روز از زمان ابلاغ نظر اتاق اصناف شهرستان اعتراض خود را نسبت به نظر مجمع مذکور به کمیسیون نظارت منعکس کنند. کمیسیون نظارت مکلف است ظرف یک ماه نظر خود را اعلام دارد. نظر کمیسیون نظارت در این مورد معتبر و قابل‌اجرا است، مگر آن که هیئت عالی نظارت نظر کمیسیون نظارت را ظرف یک ماه پس از دریافت اعتراض، نقض کند. در این صورت نظر هیئت عالی نظارت قطعی و لازم‌الاجرا است. در صورت اعتراض هریک از طرفین می‌توانند به مراجع ذی‌صلاح قضایی مراجعه کنند.

تبصره ۳- برای صنفی که تعداد آنها به حد نصاب لازم برای تشکیل اتحادیه نرسیده است یا فاقد اتحادیه‌اند، ارائه پروانه کسب و سایر امور صنفی از طریق اتحادیه همگن یا اتاق اصناف شهرستان مربوط، بنا به تشخیص کمیسیون نظارت صورت می‌گیرد.

تبصره ۴- واحدهای صنفی که به‌عنوان آلاینده یا مزاحم نقل مکان داده می‌شوند، همچنان عضو اتحادیه‌ای که بوده‌اند خواهند ماند، حتی اگر در محدوده جغرافیایی جدیدی قرار گیرند.

ماده ۲۷- محل دایر شده به وسیله هر شخص حقیقی یا حقوقی که پروانه کسب برای آن صادر نشده است با درخواست اتحادیه و تأیید اتاق اصناف شهرستان توسط نیروی انتظامی پلمب می‌شود.

تبصره ۱- قبل از پلمب محل دایر شده، از ده تا بیست روز به دایرکننده مهلت داده می‌شود تا کالاهای موجود در محل را تخلیه کند.

تبصره ۲- کسانی که پلمب یا لاک و مهر محل‌های تعطیل شده در اجرای این قانون را بشکنند و محل‌های مزبور را به نحوی از انحاء برای کسب مورد استفاده قرار دهند، به مجازات‌های مقرر در قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

تبصره ۳- پرداخت عوارض توسط اشخاص موضوع این ماده موجب احراز هیچ‌یک از حقوق صنفی نخواهد شد.

تبصره ۴- در صورت عدم شناسایی یا عدم درخواست پلمب واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب از سوی اتحادیه مربوط، اتاق اصناف شهرستان و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلفند واحدهای فاقد پروانه کسب را شناسایی و پلمب نمایند.

تبصره ۵- در مورد مشاغل خانگی، سایر مشاغل و تعاونی‌های توزیع و مصرف که بر اساس قوانین و مقررات دیگری تشکیل می‌شوند بر همان اساس عمل می‌شود.

ماده ۲۸- واحد صنفی تنها در موارد زیر پس از گذراندن مراحل مندرج در آیین‌نامه‌ای که به تصویب وزیر بازرگانی خواهد رسید، به‌طور موقت از یک هفته تا شش ماه تعطیل می‌گردد:

الف- اشتغال به شغل یا مشاغل دیگر در محل کسب، غیر از آنچه در پروانه کسب قید گردیده یا کمیسیون نظارت مجاز شمرده است.

ب- تعطیل محل کسب بدون دلیل موجه حداقل به مدت پانزده روز برای آن دسته از صنوفی که به تشخیص هیئت عالی نظارت موجب عسر و حرج برای مصرف‌کننده می‌شود.

تبصره - تشخیص موجه بودن دلیل با اتاق اصناف شهرستان است.

ج- عدم پرداخت حق عضویت به اتحادیه بر اساس ضوابطی که در آیین نامه مصوب کمیسیون نظارت تعیین شده است.

د- عدم اجرای مصوبات و دستورات قانونی هیئت عالی و کمیسیون نظارت که به وسیله اتحادیه‌ها به واحدهای صنفی ابلاغ شده است.

تبصره- تشخیص عدم اجرا برعهده اتاق اصناف شهرستان است.

ه- عدم اجرای تکالیف واحدهای صنفی به موجب این قانون.

تبصره ۱- تعطیل موقت واحد صنفی با اعلام اتحادیه، رأساً از طریق نیروی انتظامی به عمل می‌آید.

تبصره ۲- هر فرد صنفی که واحد کسب وی تعطیل می‌شود می‌تواند به کمیسیون نظارت شکایت کند. نظر کمیسیون نظارت که حداکثر ظرف دو هفته اعلام خواهد شد، لازم‌الاجرا است. در صورت اعتراض فرد صنفی می‌تواند به مراجع ذیصلاح قضایی مراجعه کند.

تبصره ۳- جبران خسارات واردشده به واحد صنفی در اثر تعطیل غیرموجه با مجوز اتحادیه یا مراجع دیگر، به استناد نظر کمیسیون نظارت، برعهده دستوردهنده است.

تبصره ۴- در مواردی که تعطیلی واحد صنفی به تشخیص کمیسیون نظارت شهرستان موجب عسر و حرج مصرف‌کننده می‌شود، واحد صنفی مزبور به جریمه نقدی از دو میلیون و چهارصد (۲,۴۰۰,۰۰۰) ریال تا بیست و چهار میلیون (۲۴,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شود.

ماده ۲۹- به موجب قانون اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴ نسخ شده است.

ماده ۳۰- وظایف و اختیارات اتحادیه‌ها عبارت است از:

الف- ارائه پیشنهاد برای تهیه، تنظیم یا تغییر ضوابط صدور پروانه کسب و انواع پروانه‌های لازم برای مشاغل، به مجمع امور صنفی.

ب- اجرای مصوبات و بخشنامه‌های هیئت عالی نظارت و کمیسیون نظارت که در چارچوب این قانون به اتحادیه‌ها ابلاغ می‌گردد.

تبصره- مجمع امور صنفی موظف است مصوبات و بخشنامه‌های هیئت

عالی نظارت و کمیسیون نظارت را ظرف پنج روز از تاریخ دریافت به اتحادیه‌ها ابلاغ کند. پس از انقضای این مهلت، دبیرخانه هیئت عالی نظارت و کمیسیون نظارت می‌توانند بی‌واسطه مصوبات و بخشنامه‌های خود را به اتحادیه‌ها برای اجرا ابلاغ کنند.

ج- ارائه پیشنهاد درباره امور اصناف به مجمع امور صنفی.

د- صدور پروانه کسب با دریافت تقاضا و مدارک متقاضیان با رعایت قوانین و مقررات مربوط.

ه- ابطال پروانه کسب و تعطیل محل کسب طبق مقررات این قانون و اعلام آن به کمیسیون نظارت و جلوگیری از ادامه فعالیت واحدهای صنفی که بدون پروانه کسب دایر می‌شوند مطابق ماده ۲۷ این قانون یا پروانه آنها به‌عللی باطل می‌گردد.

و- تنظیم بودجه سال بعد و تسلیم آن تا آخر دی ماه هر سال به مجمع امور صنفی جهت رسیدگی و تصویب.

ز- تنظیم ترازنامه سالانه و تسلیم آن تا پایان خرداد ماه هر سال به مجمع امور صنفی برای رسیدگی و تصویب.

ح- ایجاد تسهیلات لازم برای آموزش‌های موردنیاز افراد صنفی به‌طور مستقل یا با کمک سازمان‌های دولتی یا غیردولتی.

ط- تشکیل کمیسیون‌های رسیدگی به شکایات، حل اختلاف، بازرسی واحدهای صنفی، فنی و آموزشی و کمیسیون‌های دیگر مصوب هیئت عالی نظارت.

تبصره ۱- اعضای کمیسیون‌های مذکور بین سه تا پنج نفرند که از میان اعضای دارای پروانه کسب به پیشنهاد اتحادیه و تصویب مجمع امور صنفی ذی‌ربط تعیین می‌شوند.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این بند توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت و مجامع امور صنفی مراکز استان‌ها تهیه و به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت خواهد رسید.

تبصره ۳- در صورت بروز اختلاف صنفی بین افراد صنفی و اتحادیه، مراتب به مجمع امور صنفی جهت رسیدگی و صدور رأی ارجاع می‌شود. طرف معترض

نسبت به رأی صادر شده می‌تواند ظرف بیست روز اعتراض خود را به کمیسیون نظارت تسلیم دارد. نظر کمیسیون نظارت قطعی و لازم‌الاجرا خواهد بود. در صورت اعتراض هریک از طرفین می‌توانند به مراجع ذی‌صلاح قضایی مراجعه کنند.

ی- وصول مالیات، عوارض و هزینه خدمات به نمایندگی از طرف وزارتخانه‌ها، شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به دولت.

ک- هماهنگی با شهرداری و شورای شهر به منظور ایجاد شهرک‌های صنفی و تمرکز تدریجی کالاها و معاملات عمده‌فروشی در میداين و مراکز معین شهری متناسب با احتیاجات شهر طبق مقررات و ضوابطی که به تصویب کمیسیون نظارت برسد.

ل- ارائه پیشنهاد به منظور تعیین نرخ کالا و خدمات، حدود صنفی، تعداد واحدهای صنفی موردنیاز در هر سال جهت صدور پروانه کسب به مجمع امور صنفی جهت رسیدگی و تصویب کمیسیون نظارت.

م- سایر مواردی که در این قانون پیش‌بینی شده است.

تبصره- در بخش‌ها و شهرهای تابعه مرکز شهرستان که بنا به اعلام اتحادیه‌ها و تصویب هیئت عالی نظارت انجام خدمات صنفی از طریق اتحادیه مقدور نمی‌باشد. ادارات دولتی، شهرداری‌ها، سازمان‌های وابسته حسب مورد مجاز به انجام خدمات مذکور می‌باشند.

ن- برگزاری دوره‌های آموزشی احکام تجارت و کسب و کار به‌طور مستقل یا با کمک بسیج اصناف کشور قبل از صدور و تمدید پروانه کسب اعضای صنف.
س- اتحادیه‌هایی که بیش از دو هزار عضو و بازارهای گسترده صنفی دارند می‌توانند برای کمک و تسهیل انجام امور مراجعین، در نقاط مختلف دفتر نمایندگی تشکیل دهند.

ماده ۳۱- منابع مالی هر اتحادیه عبارتند از:

الف- حق عضویت افراد صنفی در اتحادیه.

ب- وجوه دریافتی در ازای ارائه خدمات اعم از فنی و آموزشی به اعضای صنف.

ج- کمک‌های دریافتی از اشخاص حقیقی یا حقوقی.

د- کارمزد وصول مالیات، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه‌ها، شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به دولت.

ه- درصدی از وجوه دریافتی بابت صدور و تمدید پروانه کسب

تبصره ۱- اتحادیه‌ها مکلفند هنگام صدور و تمدید پروانه کسب مبالغی را از افراد صنفی وصول و درصدی از آن را به حساب اتاق اصناف شهرستان (موضوع بند ۱ ماده ۳۷ مکرر) و درصد دیگری را به حساب اتاق اصناف ایران (موضوع بند ۱ ماده ۴۷) واریز کنند. میزان مبالغ دریافتی و درصد سهم اتاق‌های اصناف شهرستان و ایران و نحوه وصول وجوه مزبور و سایر بندهای این ماده متناسب با وضعیت اتحادیه، نوع شغل و شهر، فقط در چهارچوب آیین‌نامه‌ای مجاز است که به پیشنهاد اتاق اصناف ایران و با همکاری اتاق‌های اصناف استان‌ها توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

تبصره ۲- اتحادیه‌ها موظفند بیست درصد (۲۰٪) مبالغ دریافتی به‌موجب این ماده را به حساب اتاق اصناف شهرستان واریز کنند. مبالغی که جهت تهیه ساختمان و برگزاری دوره‌های آموزشی در قالب کمک‌های دریافتی از اعضا اخذ شده است با تأیید اتاق اصناف شهرستان از حکم این تبصره مستثنی است.

فصل چهارم: اتاق اصناف شهرستان

ماده ۳۲- اتاق اصناف هر شهرستان مرکب از رؤسای اتحادیه‌های صنوف تولیدی، خدمات فنی و توزیعی، خدماتی است.

تبصره ۱- اتاق اصناف شهرستان شخصیت حقوقی، غیرانتفاعی و غیرتجاری دارد و پس از ثبت در سازمان صنعت، معدن و تجارت استان رسمیت می‌یابد.

تبصره ۲- در شهرستان‌هایی که دو اتاق اصناف دارند، کمیسیون نظارت موظف است پس از انقضای دوره قانونی هیئت‌رئیس، نسبت به ادغام اتاق‌های یادشده در یکدیگر اقدام نماید. اموال، دارایی‌ها، حقوق و تعهدات اتاق‌های قبلی پس از ادغام با نظارت کمیسیون نظارت مذکور به اتاق جدید انتقال می‌یابد.

ماده ۳۳- در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها هیئت‌رئیس اتاق اصناف

شهرستان دارای پنج نفر عضو اصلی به ترتیب شامل یک رئیس، دو نایب رئیس (اول و دوم)، یک دبیر و یک خزانه‌دار و دو نفر عضو علی‌البدل می‌باشند. دو نفر از اعضای اصلی هیئت‌رئیس از بین صنوف تولیدی، خدمات فنی، دو نفر از صنوف توزیعی - خدماتی و یک نفر از حائزین اکثریت آرا انتخاب می‌شوند.

ماده ۳۴- جلسات مجامع امور صنفی با حضور حداقل دوسوم اعضا تشکیل می‌شود و رسمیت می‌یابد و تصمیمات متخذه با اکثریت نصف به‌علاوه یک آرا حاضران در جلسه معتبر خواهد بود.

تبصره - مدت مأموریت نماینده هر اتحادیه در اتاق اصناف شهرستان ذی‌ربط تا پایان مدت مأموریت او در هیئت‌مدیره اتحادیه است. در صورت فوت، بیماری، محرومیت از حقوق اجتماعی، استعفا، حجر یا عزل هر نماینده، اتحادیه وفق مواد (۲۲) و (۲۳) این قانون نسبت به معرفی نماینده دیگری برای مدت باقی‌مانده به اتاق اصناف شهرستان اقدام می‌کند.

ماده ۳۵- اتاق اصناف شهرستان در اولین جلسه هر دوره، هیئت‌رئیس اتاق را برای مدت چهار سال انتخاب می‌کند. انتخاب مجدد اعضای مذکور در محدوده ماده ۱۲ بلامانع است.

ماده ۳۶- ترتیب انتخاب هیئت‌رئیس مجامع هیئت‌رئیس، طرز تشکیل جلسات و تعداد کمیسیون‌های آن و سایر مقررات مربوط به اداره مجامع و حق‌الزحمه خدمات آنها طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت با کسب نظر از مجامع امور صنفی مراکز استان‌ها تهیه و به تصویب وزیر بازرگانی خواهد رسید.

ماده ۳۷- وظایف و اختیارات مجامع امور صنفی به شرح زیر است:

الف- ایجاد هماهنگی بین اتحادیه‌ها، نظارت بر عملکرد آنها و راهنمایی صنوف.
ب- تنظیم و تصویب آیین‌نامه‌های مالی، استخدامی، اداری، آموزشی و تشکیلاتی اتحادیه‌ها و تغییرات آنها.

ج- اظهارنظر در مورد ضوابط خاص داخلی اتحادیه‌های تحت پوشش برای صدور پروانه کسب جهت بررسی و تصویب کمیسیون نظارت.

د- نظارت بر حسن اجرای اقدامات اتحادیه‌ها در خصوص صدور پروانه کسب

از جهت تطبیق با مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های آن.
 ه- تأیید، انتخاب و معرفی نمایندگان اتحادیه‌ها به اداره‌های امور مالیاتی، هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی و سایر مراجعی که به موجب قانون معرفی نماینده از طرف صنوف به عمل می‌آید.

و- اجرای مصوبات هیئت عالی نظارت، کمیسیون نظارت و اتاق اصناف ایران حسب مقررات این قانون.

ز- نظارت بر اجرای مقررات فنی، بهداشتی، ایمنی، انتظامی، حفاظتی، بیمه‌گذاری، زیباسازی و سایر مقررات مربوط به واحدهای صنفی که از طرف مراجع ذی‌ربط وضع می‌شود. همچنین همکاری با مأموران انتظامی در اجرای مقررات.

تبصره- چنانچه افراد صنفی در انجام‌دادن ضوابط انتظامی که در موارد خاص تعیین و از طریق اتاق اصناف شهرستان ابلاغ می‌گردد؛ و نیز در اجرای مقررات بهداشتی، ایمنی یا زیباسازی با مخالفت مالک ملک مواجه شوند، می‌توانند با جلب موافقت اتاق اصناف شهرستان و با هزینه خود اقدام مقتضی را به عمل آورند.

ح- رسیدگی به اعتراض افراد صنفی نسبت به تصمیمات اتحادیه‌ها.

ط- انتخاب و معرفی یک نفر نماینده از بین اعضای هیئت‌رئیس به کمیسیون نظارت برای نظارت بر حسن اجرای انتخابات هیئت‌مدیره اتحادیه‌ها.

ی- پیشنهاد تشکیل اتحادیه جدید یا ادغام اتحادیه‌ها یا تقسیم یک اتحادیه به دو یا چند اتحادیه برای اتخاذ تصمیم به کمیسیون نظارت.

ک- تعیین نوع و نرخ کالاها و خدماتی که افراد هر صنف می‌توانند برای فروش، عرضه یا ارائه کنند و پیشنهاد آن برای اتخاذ تصمیم به کمیسیون نظارت و اعلام مصوبه کمیسیون به اتحادیه‌ها برای ابلاغ به افراد صنفی با هدف جلوگیری از تداخل صنفی.

ل- حذفی ۱۳۹۲/۰۶/۱۲.

م- تنظیم ساعات کار و ایام تعطیل واحدهای صنفی با توجه به طبیعت و نوع کار آنان و ارائه برنامه برای اتخاذ تصمیم به وسیله کمیسیون نظارت.

تبصره - به منظور ایجاد وحدت رویه بین کمیسیون‌های نظارت شهرستان‌ها، دستورالعمل نحوه تنظیم ساعات کار و ایام تعطیلی واحدهای صنفی بر اساس دستورالعملی است که با پیشنهاد اتاق اصناف ایران و با همکاری نیروی انتظامی توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و حداکثر ظرف سه ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

ن - همکاری و معاضدت با سایر مجامع امور صنفی و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون.

س - تصویب بودجه، ترازنامه و صورت‌های مالی اتحادیه‌ها پس از رسیدگی به آنها و نظارت بر عملیات مالی اتحادیه‌ها.

ع - درجه‌بندی واحدهای صنفی، در موارد لزوم، طبق ضوابط و مقرراتی که توسط وزارت بازرگانی و با کسب نظر نیروی انتظامی و اتحادیه‌های ذی‌ربط تهیه می‌شود و به تصویب کمیسیون نظارت می‌رسد.

ف - اجرای برنامه‌های علمی، آموزشی، فرهنگی و پژوهشی موردنیاز برای ارتقای سطح آگاهی‌های هیئت‌مدیره اتحادیه‌ها با همکاری دستگاه‌های اجرایی و بخش خصوصی ذی‌ربط و بسیج اصناف کشور در چهارچوب مقررات.

ص - تنظیم ترازنامه و صورت‌های مالی سالانه و تسلیم آن ظرف دو ماه بعد از پایان هر سال مالی به کمیسیون نظارت برای رسیدگی و تصویب.

تبصره - کمیسیون نظارت مکلف است ترازنامه و صورت‌های مالی را ظرف یک ماه رسیدگی کند و نتیجه را به اتاق اصناف شهرستان اعلام دارد. تأیید ترازنامه به منزله مفاصاحساب دوره عملکرد اتاق اصناف شهرستان خواهد بود.

ق - تنظیم بودجه سال بعد و تسلیم آن تا اول بهمن ماه هر سال به کمیسیون نظارت برای تصویب و نظارت بر اجرای آن.

تبصره - کمیسیون نظارت موظف است تا پایان بهمن ماه، بودجه پیشنهادی اتاق اصناف را بررسی و پس از تصویب اعلام نماید.

ر - سایر مواردی که در این قانون پیش‌بینی شده است.

ش - تشکیل واحدهای بازرسی و نظارت به منظور نظارت بر عملکرد واحدهای صنفی و بررسی شکایات.

ت- عضویت رؤسای اتاق‌های اصناف شهرستان‌ها و مراکز استان‌ها در شورای اداری شهرستان‌ها و مراکز استان‌ها.

تبصره ۱- اداره امور مجامع امور صنفی و همچنین پیگیری و اجرای مصوبات اجلاس مجامع امور صنفی و نیز مسئولیت پیگیری و اجرای بندهای (الف)، (د)، (ه)، (ز)، (ح)، (ط)، (ل)، (ن)، (ع) و (ف) این ماده، به هیئت‌رئیس مجامع امور صنفی و سایر وظایف و اختیارات محوله به اجلاس عمومی اعضای مجامع امور صنفی واگذار می‌گردد.

تبصره ۲- مجامع امور صنفی با وزارت آموزش و پرورش در مورد آموزش مهارت‌های شاخه کار دانش همکاری لازم را به عمل خواهند آورد.

تبصره ۳- مجامع امور صنفی مجازند برای تشکیل بانک اصناف، مؤسسه اعتباری، صندوق قرض‌الحسنه، شرکت تعاونی اعتبار و دیگر مؤسسات پولی، بانکی، مالی و اعتباری، طبق قوانین و مقررات جاری کشور اقدام کنند.

ماده ۳۷ مکرر- منابع مالی اتاق اصناف شهرستان عبارتند از:

- ۱- بیست درصد (۲۰٪) دریافتی از درآمد اتحادیه‌ها.
- ۲- درصدی از محل وجوه ناشی از جرائم و تخلفات صنفی موضوع تبصره (۷) ماده (۷۲) این قانون.
- ۳- وجوه دریافتی در ازای ارائه خدمات غیرموظف به اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی.^۱

ماده ۳۸- در شهرستان‌هایی که برخی از اتحادیه‌ها به علت نداشتن امکانات و توانایی‌های لازم نتوانند صدور پروانه کسب را عهده‌دار شوند، به پیشنهاد آن اتحادیه و تصویب کمیسیون نظارت، مسئولیت صدور پروانه کسب به‌طور موقت به اتاق اصناف شهرستان واگذار می‌گردد. در صورت رفع مشکل، بنا به پیشنهاد همان اتحادیه و تصویب کمیسیون نظارت، مسئولیت صدور پروانه کسب برعهده اتحادیه قرار خواهد گرفت.

۱- آیین‌نامه اجرایی میزان و نحوه دریافت منابع مالی، موضوع بندهای این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراشدن این قانون توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و پس از تأیید هیئت عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

ماده ۳۹- وظایف کمیسیون بازرسی مجامع امور صنفی به قرار زیر است:
الف- بازرسی امور مربوط به اتحادیه‌ها به‌منظور حصول اطمینان از رعایت ضوابط و مقررات صنفی و تنظیم گزارش‌های لازم.
تبصره- کمیسیون موظف است نتیجه بررسی و گزارش‌های خود را از طریق هیئت‌رئیس‌ه اتاق اصناف شهرستان جهت بررسی کمیسیون نظارت تسلیم دارد.
ب- بازرسی و رسیدگی به شکایات و اعتراضاتی که به اتاق اصناف شهرستان می‌رسد و ارائه گزارش لازم به اتاق.
ماده ۴۰- مسئولان مجامع امور صنفی و اتحادیه‌ها مکلفند تسهیلات لازم را برای انجام‌دادن وظایفی که طبق این قانون به کمیسیون بازرسی محول شده است، فراهم کنند.

فصل پنجم: اتاق اصناف ایران

ماده ۴۱- به‌منظور تقویت مبانی نظام صنفی، ساماندهی اصناف کشور و مشارکت در سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و مدیریت مسائل صنفی، اتفاقی به نام اتاق اصناف ایران در تهران تشکیل می‌شود. این اتاق دارای شخصیت حقوقی مستقل، غیرتجاری، غیرانتفاعی و فاقد شعبه است.
ماده ۴۲- اتاق اصناف ایران متشکل از نمایندگان هیئت‌رئیس‌ه اتاق‌های اصناف شهرستان‌های کشور است. تعداد نمایندگان اتاق‌های اصناف هر استان در اتاق اصناف ایران یک نفر است و به‌ازای هر بیست هزار واحد صنفی یک نماینده دیگر اضافه می‌شود که با نظارت کمیسیون نظارت مرکز استان و با رأی مخفی اعضای هیئت‌رئیس‌ه اتاق‌های اصناف شهرستان‌های آن استان انتخاب و به دبیرخانه هیئت عالی نظارت معرفی می‌گردند. تعداد نمایندگان استان تهران حداکثر بیست نفر و سایر استان‌ها حداکثر ده نفر می‌باشد.
تبصره ۱- نیمی از نمایندگان در هر مورد همواره از صنوف تولیدی، خدمات فنی و نیم دیگر از صنوف توزیعی، خدماتی خواهند بود.
تبصره ۲- هزینه‌های اعضای اتاق اصناف ایران در قبال حضور و انجام تکالیف محوله با توجه به بودجه اتاق در آیین‌نامه موضوع ماده (۴۶) قانون،

تعیین می‌شود و به‌غیر از مبلغ فوق حق دریافت وجه دیگری را ندارند.
تبصره ۳- رئیس اتاق اصناف مرکز استان یکی از نمایندگان آن استان در اتاق اصناف ایران است.

تبصره ۴- هرگاه استان جدیدی طبق قانون تشکیل شود نمایندگان فعلی استان‌های مربوطه در اتاق اصناف ایران تا پایان دوره به عضویت و فعالیت خود ادامه می‌دهند.

ماده ۴۳- هیئت‌رئیس اتاق اصناف ایران مرکب از هفت نفر شامل سه نفر از صنوف تولیدی، خدمات فنی و سه نفر از صنوف توزیعی، خدماتی است که با رأی مخفی اعضای اتاق اصناف ایران برای مدت چهار سال انتخاب می‌شوند. نفر هفتم به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و با تصویب هیئت عالی نظارت از بین افراد متعهد و آگاه به مسائل صنفی تعیین می‌شود.

تبصره ۱- مدت مسئولیت هیئت‌رئیس اتاق اصناف ایران نمی‌تواند بیش از مدت باقی‌مانده از عضویت آنها در هیئت‌رئیس مجامع امور صنفی باشد. با پایان یافتن مدت مسئولیت هر عضو، عضو دیگری با رعایت مفاد همین ماده جایگزین خواهد شد.

تبصره ۲- اعضای اتاق اصناف ایران برای انتخاب در هیئت‌رئیس اتاق باید سابقه یک دوره عضویت در هیئت‌رئیس اتاق اصناف ایران یا اتاق اصناف شهرستان را دارا باشند. نحوه بررسی صلاحیت و برگزاری انتخابات هیئت‌رئیس اتاق اصناف ایران به‌موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد مجامع امور صنفی مراکز استان‌ها تهیه و به تصویب وزیر بازرگانی خواهد رسید.

ماده ۴۴- ظرف پانزده روز پس از انتخاب هیئت‌رئیس اتاق اصناف ایران، این هیئت تشکیل جلسه می‌دهد و از میان خود یک نفر رئیس، دو نفر نایب‌رئیس (اول و دوم)، یک نفر دبیر و یک نفر خزانه‌دار انتخاب می‌کند. جلسه‌های ادواری اتاق اصناف ایران در محل اتاق اصناف ایران یا هر مکان دیگری که به اعضا به‌طور کتبی اعلام می‌گردد، تشکیل می‌شود.

ماده ۴۵- وظایف و اختیارات اتاق اصناف ایران به‌شرح زیر است:

۱- ابلاغ دستورالعمل‌های اجرایی و نظارتی مصوب هیئت عالی نظارت به

اتاق‌های اصناف شهرستان‌ها.

۲- ارائه نظر مشورتی درمورد مسائل صنفی به وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های اجرایی.

۳- ساماندهی امور مرتبط با اصناف و مشارکت در تنظیم بازار.

۴- تنظیم بودجه سالانه اتاق و ارائه آن تا اول بهمن‌ماه هر سال به دبیرخانه هیئت عالی نظارت جهت رسیدگی و تصویب در هیئت عالی نظارت.

۵- تنظیم ترازنامه مالی سالانه و ارائه آن تا پایان اردیبهشت‌ماه هر سال به دبیرخانه هیئت عالی نظارت جهت رسیدگی و تصویب در هیئت عالی نظارت.

۶- نظارت بر عملکرد اتاق‌های اصناف شهرستان‌ها و مراکز استان‌ها و مدیریت بازرسی و نظارت آنها بر واحدهای صنفی.

۷- سایر امور محوله از سوی هیئت عالی نظارت و وزارت صنعت، معدن و تجارت در راستای اختیارات تفویضی در چهارچوب این قانون.

تبصره ۱- اتاق اصناف ایران می‌تواند قسمتی از وظایف و اختیارات خود را به اتاق‌های اصناف استان‌ها و شهرستان‌ها تفویض کند.

تبصره ۲- دستورالعمل‌های موضوع این ماده باید به‌گونه‌ای تدوین شود که متضمن تداخل در وظایف و اختیارات قانونی هیئت عالی نظارت، کمیسیون‌های نظارت، اتحادیه‌ها و اتاق‌های اصناف مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها نشود.

تبصره ۳- رئیس اتاق اصناف ایران در شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی عضویت می‌یابد.

تبصره ۴- اتاق اصناف ایران می‌تواند در راستای ایفای وظایف خود کمیسیون‌های تخصصی صنفی متشکل از اعضای اتحادیه‌های آن صنف در سراسر کشور را تشکیل دهد.^۱

ماده ۴۶- شیوه‌آداره، مصارف و جوه اتاق اصناف ایران و بازپرداخت هزینه‌های قابل قبول ناشی از عضویت اعضا در اتاق، به‌موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که

۱- آیین‌نامه اجرایی شرح وظایف، نحوه برگزاری انتخابات و منابع مالی کمیسیون‌های موضوع این تبصره ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراشدن این قانون توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و پس از تأیید هیئت عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت و با نظرخواهی از اتاق اصناف مراکز استان‌ها تهیه و به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت خواهد رسید.

ماده ۴۷- منابع مالی اتاق اصناف ایران عبارتند از:

- ۱- سه درصد (۳٪) از درآمد اتاق اصناف شهرستان‌ها
- ۲- وجوه دریافتی بابت ارائه خدمات فنی و آموزشی غیرموظف
- ۳- کمک‌های داوطلبانه و بلاعوض مردمی
- ۴- وجوه حاصل از چاپ و فروش نشریات، کتب و جزوات منتشره به‌منظور ارتقای سطح اطلاعات و آگاهی اعضای هیئت‌مدیره اتحادیه‌ها و افراد صنفی.
- ۵- درآمد موضوع تبصره (۷) ماده (۷۲) این قانون

تبصره- میزان و نحوه دریافت موارد فوق حسب آیین‌نامه‌ای است که توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت و با همکاری اتاق اصناف ایران تهیه می‌شود و حداکثر ظرف سه‌ماه از لازم‌الاجراشدن این قانون به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

فصل ششم: کمیسیون نظارت

ماده ۴۸- کمیسیون نظارت در شهرستان‌های هر استان به‌ترتیب زیر تشکیل می‌شود:

الف- در شهرستان‌های مراکز استان‌ها مرکب از مدیران کل و رؤسای سازمان‌ها و نهادهای استانی یا معاونان آنها در صورت وجود به شرح زیر:

- ۱- صنعت، معدن و تجارت (رئیس کمیسیون)
- ۲- امور مالیاتی
- ۳- بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۴- تعزیرات حکومتی
- ۵- نیروی انتظامی
- ۶- استاندارد و تحقیقات صنعتی
- ۷- انجمن حمایت از مصرف‌کنندگان
- ۸- بسیج اصناف

- ۹- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی استان
- ۱۰- اتاق تعاون استان
- ۱۱- رئیس شورای اسلامی استان
- ۱۲- رئیس و نایب‌رئیس اتاق اصناف مرکز استان
- ۱۳- نماینده مطلع و تام‌الاختیار استاندار
- ب- در سایر شهرستان‌های هر استان مرکب از رؤسا یا معاونان ذی‌ربط ادارات و نهادهای زیر در صورت وجود:
- ۱- صنعت، معدن و تجارت (رئیس کمیسیون)
- ۲- امور مالیاتی
- ۳- بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۴- تعزیرات حکومتی
- ۵- نیروی انتظامی
- ۶- انجمن حمایت از مصرف‌کنندگان شهرستان
- ۷- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی شهرستان
- ۸- اتاق تعاون شهرستان
- ۹- بسیج اصناف
- ۱۰- رئیس و نایب‌رئیس اتاق اصناف شهرستان
- ۱۱- نماینده مطلع و تام‌الاختیار فرماندار
- ۱۲- رئیس شورای اسلامی شهرستان.
- تبصره ۱-** جلسات کمیسیون‌های یادشده با حضور حداقل هفت نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات با اکثریت مطلق آرای حاضران معتبر خواهد بود.
- تبصره ۲-** کمیسیون نظارت می‌تواند از افراد ذی‌صلاح و صاحب‌نظر و نیز نماینده دستگاه‌های دولتی یا عمومی ذی‌مدخل بدون داشتن حق رأی برای حضور در جلسات دعوت به‌عمل آورد.
- تبصره ۳-** کمیسیون‌های نظارت مراکز استان‌ها دبیرخانه‌ای دارند که در سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها مستقر می‌باشد. تشکیلات اداری، مالی و نحوه فعالیت دبیرخانه‌های فوق به‌موجب آیین‌نامه‌ای است که توسط دبیرخانه

هیئت عالی نظارت و با کسب نظر از سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها، تهیه می‌شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت عالی نظارت می‌رسد.

ماده ۴۹- وظایف و اختیارات کمیسیون نظارت به شرح زیر است:

الف- تصمیم‌گیری در مورد ادغام اتحادیه‌ها یا تقسیم یک اتحادیه به دو یا چند اتحادیه، تعیین رسته‌های صنفی و موافقت با تشکیل اتحادیه جدید در صورت تشخیص ضرورت یا با کسب نظر از اتاق اصناف شهرستان

تبصره- وضعیت اموال، دارایی‌ها، حقوق و تعهدات اتحادیه‌ای که به دو یا چند اتحادیه تقسیم می‌گردد به موجب آیین‌نامه‌ای تعیین می‌شود که به پیشنهاد اتاق اصناف ایران توسط دبیرخانه هیئت عالی نظارت تهیه می‌شود و حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌رسد.

ب- نظارت بر انتخابات اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی.

ج- رسیدگی و بازرسی عملکرد اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی و تطبیق دادن اقدامات انجام‌شده آنها با قوانین و مقررات.

د- رسیدگی به بودجه، ترازنامه و صورت‌های مالی مجامع امور صنفی و تصویب آنها.

ه- سایر مواردی که در این قانون پیش‌بینی شده است.

تبصره ۱- کمیسیون نظارت موظف به اجرای تصمیمات هیئت عالی نظارت در حدود وظایف و اختیارات قانونی است.

تبصره ۲- کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است بر اساس امکانات و به‌منظور رعایت مصالح عمومی و حفظ حقوق دیگران در ابتدای هر سال بر اساس دستورالعمل تعیین‌شده از سوی هیئت عالی نظارت تعداد واحدهای موردنیاز هر صنف را در هر شهرستان مشخص و جهت صدور پروانه کسب به اتحادیه‌های صنفی مربوط ابلاغ کند.

ماده ۵۰- مسئولیت ایجاد هماهنگی و همکاری‌های لازم بین کمیسیون‌های نظارت، اتحادیه‌ها و مجامع امور صنفی استان برعهده رئیس کمیسیون نظارت

شهرستان مرکز استان است. رئیس کمیسیون نظارت شهرستان مرکز استان موظف است با تشکیل جلسات و گردهمایی‌ها و اتخاذ تدابیر لازم، زمینه انجام‌دادن امور را فراهم آورد.

ماده ۵۱- کمیسیون نظارت مکلف است نرخ کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی یارانه‌ای و ضروری را که هیئت عالی نظارت قیمت‌گذاری آنها را لازم تشخیص می‌دهد بر اساس دستورالعمل قیمت‌گذاری آن هیئت برای مدت معین تعیین کند و به اتاق اصناف ذی‌ربط اعلام دارد. نرخ کالاها و خدماتی که از طرف مجلس شورای اسلامی، دولت یا شورای اقتصاد تعیین می‌شود، برای کمیسیون لازم‌الرعایه است.

اتاق اصناف شهرستان مکلف است مراتب را از طریق رسانه‌های گروهی برای اطلاع عموم آگهی و از طریق اتحادیه‌ها به افراد و واحدهای صنفی اعلام کند. کلیه افراد و واحدهای صنفی ملزم به رعایت نرخ‌های تعیین‌شده از طرف کمیسیون نظارت هستند.

ماده ۵۲- کمیسیون نظارت موظف است برای نظارت بر واحدهای صنفی، بازرسان و ناظرانی از بین معتمدان خود تعیین کند. گزارش بازرسان و ناظران برای مراجع قانونی ذی‌صلاح قابل پیگیری است. برای بازرسان و ناظران از سوی کمیسیون نظارت کارت شناسایی صادر می‌شود.

تبصره- دبیرخانه هیئت عالی نظارت موظف است ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجراشدن این قانون، آیین‌نامه اجرایی چگونگی انتخاب و تأمین مالی بازرسان و ناظران موضوع این ماده و چگونگی نظارت و برخورد با تخلف‌های آنها را تهیه کند و به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت برساند.

فصل هفتم: هیئت عالی نظارت

ماده ۵۳- هیئت عالی نظارت با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف- وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس هیئت)

ب- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

پ- وزیر کشور